NORAKSTS
Lieta Nr.A42835609
A00730-11/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 5.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Suipe

piedaloties pieteicējas SIA „Maltas nami" pārstāvim *Ģ.K.* un
atbildētājas – Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvei *A.Š.*
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu SIA „Maltas nami" (turpmāk – pieteicēja) pieteikumā par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei atmaksāt zaudējumus Ls 350733,54 apmērā.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2008.gada 9.aprīlī Administratīvā rajona tiesa ar spriedumu atcēla Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2006.gada 29.decembra lēmumu Nr.1-DA-06-7467-nd no tā pieņemšanas dienas un uzdeva atkārtoti izskatīt pieteicējas 2006.gada 15.marta būvniecības iesniegumu – uzskaites karti daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas būvniecībai, Rīgā, Ūnijas ielā b/n (070.grupa 0052.grunts).

2008.gada 12.septembrī Rīgas pilsētas būvvalde izdeva jaunbūvējamā objekta plānošanas un arhitektūras uzdevumu Nr.2-DA-08-6201-nd daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas Ūnijas ielā b/n, Rīgā, projektēšanai, kuru pieteicēja pārsūdzēja daļā.

Pieteicēja 2009.gada 27.martā iesniedza Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā prasījumu par zaudējumu atlīdzinājumu Ls 350733,54 apmērā.

Ar 2009.gada 29.jūlijā Rīgas dome pieņēma lēmumu Nr.30 par atteikumu atlīdzināt zaudējumus.

Atteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 7.panta pirmo un otro daļu mantisks zaudējums ir mantiski novērtējams pametums jeb mantas samazinājums, kas radies prettiesiska administratīvā akta vai faktiskās rīcības rezultātā. Jāpastāv cēloņsakarībai.

Pieteicējas ieskatā tai noradīti zaudējumi – atrautā peļņa Ls 271506,34, prettiesiska kavējuma rezultātā radītie zaudējumi Ls 55627,20, juridiskās palīdzības izmaksas Ls 23600. Pieteicēja norāda, ka 2004.gada 30.martā iegādājās nekustamo īpašumu Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*), samaksājot 156000 eiro. 2005.gadā vēl pievienojot zemesgabalus, samaksājot 26830 eiro. 2006.gada 20.janvārī noslēgts cerību pirkuma līgums un 2007.gada 26.jūnijā – rokas naudas līgums. Būvvaldes prettiesiskās rīcības rezultātā pieteicēja bija kavēta atsavināt minētos nekustamos īpašumus un neieguva peļņu Ls 271506,34.

No minētā Rīgas domes secina, ka zaudējumu rašanās saistīta ar nekustamā īpašuma pārdošanu nevis būvieceres realizēšanu.

[2.2] Pieteicēja norāda, ja būviecere nebūtu aizkavēta vairāk kā 2 gadus (no 2006.gada 18.aprīļa līdz 2008.gada 12.augustam), pieteicējai nerastos zaudējumi Ls 55627,20 apmērā. Pieteicēja zaudējumu aprēķinājusi, piemērojot Civillikuma 1765.pantā noteiktos likumiskos 6%. Proti, cerību pirkuma līgumā noteiktā summa Ls 400000 par periodu 2 gadi 116.dienas.

Rīgas dome vērš uzmanību, ka Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešais teikums noteic jēdzienu „atbilstīgs atlīdzinājums", bet kopsakarā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 41.panta jēdzienu „taisnīga kompensācija", taisnīgs atlīdzinājums veidojas pēc iespējas atjaunojot to stāvokli, kas pastāvēja pirms tiesību aizskāruma.

Zaudējumus veido divas sastāvdaļas – cietušā tagadējās mantas samazinājums un sagaidāmās peļņas atrāvums. Atlīdzināšanas likums neparedz nokavējuma procentu atlīdzinājumu, jo tie nav saistīti ar esošās mantas samazinājuma kompensēšanu. Tas ir civiltiesiskajās attiecībās lietots tiesību institūts, kas nodrošina saistību izpildi.

[2.3] Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu par mantisku zaudējumu atzīstams arī tāds zaudējums, kas saistītas ar izmaksām par juridisko palīdzību. Izmaksas piemēro saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem.

Pieteicēja iesniedza Rīgas domei neatbilstoši noformētus pierādījumus un Rīgas dome noteica termiņu trūkumu novēršanai. Pieteicēja trūkumus nenovērsa.

[3] Pieteikumā tiesai pieteicēja nepiekrīt Rīgas domes atteikumam un lūdz konstatēt Rīgas domes prettiesisku faktisko rīcību, neatbildot uz pieteicējas iesniegumu par atlīdzinājumu, kā arī uzlikt pienākumu atlīdzināt zaudējumus Ls 350733,54 apmērā.

2009.gada 3.novembrī saņemtajos prasības papildinājumos pieteicēja lūdz atzīt par prettiesisku Rīgas domes 2009.gada 16.jūnija lēmumu par informācijas pieprasīšanu un termiņa pagarinājumu, kā arī Rīgas domes 2009.gada 29.septembra lēmumu par procesuālā termiņa atjaunošanu, lai iesniegtu papildu pierādījumus par juridiskās palīdzības summas apmēru.

[4] Paskaidrojumos Rīgas dome nepiekrīt pieteikumā norādītajam saskaņā ar 2009.gada 29.jūlija atteikumā minēto, papildus norādot, ka zaudējumi nav nodarīti ar Rīgas domes faktisko rīcību, nesniedzot atbildi termiņā. Pieteicēja nav pierādījusi zaudējumu esamību saistībā ar juridisko palīdzību, bet Rīgas domes 2009.gada 29.septembra lēmuma pārsūdzēšanas termiņu pieteicēja ir nokavējusi.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu saskaņā ar pieteikumā sniegto pamatojumu.

Atbildētāja pārstāve prasību neatzina saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Ņemot vērā lietā esošos dokumentus un noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots.

[7] Saskaņā ar APL 93.panta trešo daļu iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā tiesas spriedums).

Tiesa konstatē, ka ir stājies spēkā Administratīvās rajona tiesas spriedums, ar kuru atcelts ar tā pieņemšanas dienu Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2006.gada 29.decembra atteikums par PAU izsniegšanu.

Tādējādi, tiesa atzīst, ka pieteicējam ir tiesisks pamats prasīt tiesā zaudējumu atlīdzinājumu par prettiesisku iestādes atteikumu izdot administratīvo aktu.

[8] Atlīdzināšanas likuma 7.panta pirmā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies ar iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ.

Minētā panta otrā daļa noteic, ka, aprēķinot mantisko zaudējumu, ņem vērā arī neiegūto peļņu, ja cietušais spēj pierādīt, ka notikumu parastās attīstības gaitā peļņa tiktu gūta.

Saskaņā ar minētā panta trešo daļu mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šīs izmaksas atlīdzina Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, nepārsniedzot Ministru kabineta noteikumos paredzēto apmēru.

[8.1] Tiesa konstatē, ka pieteicēja zaudējumus pamato ar to, ka tā iegādājās nekustamo īpašumu Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*) saskaņā ar 2004.gada 30.marta pirkuma līgumu Ls 103042,80 vērtībā (lietas 18.lapa).

2006.gada 20.janvārī noslēgts cerību pirkuma līgums ar *D.S.* par nekustamo īpašumu Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*), ar nosacījumu par PAU iesniegšanu. 2006.gada 20.augustā līguma izpildes termiņš pagarināts līdz 2007.gada 20.augustam, jo kavējas PAU saņemšana. 2007.gada 26.jūnijā cerību pirkuma līgums atcelts.

2007.gada 26.jūnijā noslēdza rokasnaudas līgumu ar *D.K.* un saņēma no viņa savā kontā Ls 17300 (lietas 20.lapa). 2007.gada 24.augustā pagarināts pirkuma līguma noslēgšanas termiņš, 2007.gada 31.augustā pagarināts līdz 2008.gada 1.martam, 2008.gada 29.februārī – līdz 2008.gada 1.septembrim.

Tādējādi, pieteicēja nav guvusi peļņu Ls 271506,34 apmērā. Pieteicēja aprēķinājusi likumiskos procentus par nenotikušajiem darījumiem Ls 55627,20 apmērā.

[8.2] 2006.gada 3.jūlijā starp pieteicēju un juridisko biroju noslēgts līgums par juridiskajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar plānošanas un arhitektūras uzdevuma (turpmāk – PAU) saņemšanu nekustamo īpašumu Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*). Pieteicēja 2009.gada 8.janvārī samaksāja juridiskajam birojam Ls 23600 (lietas 16.lapa).

Interpretējot Atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu, Senāts atzinis, ka tās otrajā un trešajā teikumā iekļautā mantisko zaudējumu definīcija ir lasāma sašaurināti. Līdz ar to, zaudējumi, kas radušies no juridiskās palīdzības, juridiskām personām nav atlīdzināmi (skat. Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā SKA-338 [13.1] punktu).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka pieteicējas prasījums par mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu, kas saistīts ar izdevumiem par juridisko palīdzību [8.2], noraidāms, jo pieteicēja ir juridiska persona un saskaņā ar tiesu praksi zaudējumi, kas radušies no juridiskās palīdzības, juridiskām personām nav atlīdzināmi.

Tiesai jāvērtē, vai ir atlīdzināmi pieteicējas norādītie zaudējumi pārējā daļā (skat. [8.1]).

[9] Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmo daļu tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība — objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Kā konstatēts [7], zaudējumu atlīdzināšanas pamats ir prettiesisks iestādes atteikums izsniegt PAU būviecerei Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*). Savukārt, zaudējumi pieteicējai radās, jo tā ilgstoši nespēja atsavināt minēto nekustamo īpašumu (skat.[8.1]). Proti, pieteicējas ieskatā, ja Rīgas pilsētas būvvalde izsniegtu PAU jau 2006.gada 15.martā, tā izdevīgāk atsavinātu zemesgabalu Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*).

Līdz ar to, tiesai jākonstatē, vai pastāv tieša cēloņsakarība starp iestādes atteikumu izsniegt PAU un zaudējumu nodarošām sekām – iespēju atsavināt zemesgabalu bez izsniegtā PAU.

Izvērtējot pieteicējas iesniegtos pierādījumus un argumentus, tiesa secina, ka nav konstatējama objektīva saikne starp atteikumu izsniegt PAU un pieteicējai radītajiem zaudējumiem saistībā ar nekustamā īpašuma Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*) atsavināšanu. No pieteicējas pārstāvja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka nekustamais īpašums Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*) iegādāts ar mērķi to apbūvēt. Pieteicējas pārstāvja ieskatā, PAU neizsniegšana nozīmē, ka uz minētā zemesgabala nav iespējama būvniecība. Tas arī bijis šķērslis zemesgabala pārdošanai. Tiesa nepiekrīt pieteicējas pārstāvim saskaņā ar turpmāk minēto.

[10] Kā izriet no Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 9.aprīļa sprieduma lietā A42466006 [13] punkta, PAU izsniegšana atteikta, jo zemesgabals Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*) atrodas teritorijā, kurai nepieciešama detālplānojuma izstrāde. Tiesa konstatēja, ka pieteicējas būviecere atbilst Rīgas pilsētas teritorijas plānojumam 2006.-2018.gadam un detālplānojuma izstrāde nav nepieciešama.

Izpildot minēto spriedumu, Rīgas pilsētas būvvalde 2008.gada 12.septembrī izsniedza pieteicējai PAU. Pieteicēja, nepiekrītot PAU nosacījumiem, Rīgas pilsētas būvvaldes lēmumu apstrīdēja un pārsūdzēja. Ierosinātā lieta A42735608 2010.gada 6.augustā Administratīvā rajona tiesa prasījumu noraidīja, spriedums nav stājies spēkā.

No minētā tiesa secina, ka nevienā no lietām nav strīda par to, ka pieteicējai ir tiesības būvēt uz tai piederošā zemesgabala Rīgā, Ūnijas ielā bez numura (kadastra numurs */kadastra numurs/*). Pieteicēja ir minētā zemesgabala īpašniece un tās tiesības atsavināt zemesgabalu nav aprobežotas. Izvēle apbūvēt zemesgabalu ir tā īpašnieka tiesības, kuras nevar ietekmēt tiesības zemesgabalu atsavināt. Tiesa norāda, ja pieteicēja vēlējās zemesgabalu atsavināt kā apbūves zemi kopā ar jau izstrādātu un akceptētu būvieceri, tā pati uzņēmās risku noslēgt cerību pirkuma līgumu pirms saņemts būvvaldes akcepts. Pieteicējai nevarēja rasties paļāvība, ja arī būvvaldē tiks akceptēta būviecere, izsniegtais PAU to apmierinās.

Līdz ar to, tiesa secina, ka nepastāv tieša cēloņsakarība starp iestādes atteikumu izsniegt PAU 2006.gadā un zaudējumu rašanos saistībā ar pieteicējas noslēgtajiem cerību pirkuma un rokas naudas līgumiem.

Ņemot vērā minēto, prasījums par zaudējumu atlīdzinājumu noraidāms.

[11] 2009.gada 26.martā pieteicēja iesniedza Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā prasījumu par zaudējumu atlīdzināšanu (lietas 9.-11.lapa). 2009.gada 2.aprīlī iesniegums pārsūtīts Rīgas domei (lietas 12.lapa).

2009.gada 16.jūnijā Rīgas dome pagarināja lēmuma pieņemšanu līdz 2009.gada 2.augustam (lietas 57.-59.lapa). Lēmums pieņemts 2009.gada 29.jūlijā.

2009.gada 3.augustā pieteicēja lūdza termiņa pagarinājumu papildu pierādījumu iesniegšanai (lietas 62.lapa). 2009.gada 29.septembrī Rīgas dome noraidīja lūgumu (lietas 69.-71.lapa).

Pieteicēja lūdz konstatēt prettiesisku faktisko rīcību, neatbildot uz pieteicējas 2009.gada 26.marta iesniegumu likumā noteiktajā termiņā, kā arī atzīt par prettiesiskiem

2009.gada 16.jūnija lēmumu par termiņa pagarinājumu un 2009.gada 29.septembra lēmumu par papildu pierādījumu iesniegšanu.

[11.1] Saskaņā ar APL 64.panta pirmo daļu, ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas. Minētā panta otrā daļa noteic, ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam.(..). Lēmumu par termiņa pagarināšanu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu, ja iestāde attiecīgo administratīvo aktu izdod, pirms tiesa izskatījusi sūdzību par iestādes lēmumu, ar kuru bijis pagarināts administratīvā akta izdošanas termiņš vai atteikts šo aktu izdot saīsinātā termiņā, tiesa ierosināto tiesvedību šajā jautājumā izbeidz.

No minētā izriet, ka iestādes lēmums par procesuālā termiņa pagarinājumu nav faktiskā rīcība, jo vērsts uz galīgā lēmuma pieņemšanu lietā. Lēmums par procesuālā termiņa pagarinājumu ir pārsūdzams un skatāms kā sūdzības lieta. Ja iestāde izdevusi lēmumu pirms tiesa izskata sūdzību, tiesvedība šajā jautājumā izbeidzama. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Konkrētajā lietā tiesa konstatē, ka Rīgas dome lēmumu uz pieteicējas 2009.gada 26.marta iesniegumu pieņēma 2009.gada 29.jūlijā. Tādējādi, šobrīd, kad tiek skatīta lieta, iestāde ir pieņēmusi lēmumu un tiesvedība šajā jautājumā izbeidzama.

Papildus tiesa norāda, ka neatbildēšana uz iesniegumu skatāma kā iestādes faktiskā rīcība gadījumā, ja iestādei jāsniedz atbilde pēc būtības saistībā ar kādu tās kompetencē esošu pārvaldes jautājumu. Konkrētās lietas ietvaros pieteicējas 2009.gada 26.marta iesniegums vērsts uz lēmuma pieņemšanu par atlīdzinājumu un termiņa kavējums skatāms vienīgi kā procesuāls pārkāpums.

[11.2] APL 59.pants noteic, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas, iestāde iegūst informāciju, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai. Procesa dalībniekiem ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņu rīcībā.

Kā izriet no konkrētās lietas apstākļiem, Rīgas dome 2009.gada 16.jūnijā pagarināja lēmuma pieņemšanas termiņu un cita starpā lūdza pieteicēju līdz 2009.gada 3.jūlijam iesniegt papildu pierādījumus. Lēmums pieņemts 2009.gada 29.jūlijā. Pieteicēja 2009.gada 3.augustā lūdza pagarināt termiņu pierādījumu iesniegšanai.

No minētā tiesa secina, ka 2009.gada 29.septembra atteikums pagarināt pierādījumu iesniegšanas termiņu ir procesuāls lēmums, kas pieņemts saistībā ar pieteicējas 2009.gada 26.marta iesniegumu, un nav skatāms atrauti no konkrētās lietas. Proti, atteikums pagarināt pierādījumu iesniegšanas termiņu jāvērtē kopsakarā ar atteikumu atlīdzināt zaudējumus.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka iestādes atteikums pagarināt pierādījumu iesniegšanas termiņu par zaudējumiem saistībā ar juridisko palīdzību nav ietekmējis pieteicējas tiesības iesniegt pierādījumus tiesai. Tiesas ieskatā jāņem vērā arī apstāklis, ka lūgums izteikts jau pēc galīgā lēmuma pieņemšanas. Līdz ar to, šāds termiņa pagarinājums nevarēja ietekmēt pārsūdzēto lēmumu pēc būtības.

Izvērtējot lēmuma pieņemšanas termiņa pagarinājumu uz pieteicējas 2009.gada 26.marta iesniegumu, tiesa secina, ka minētais apstāklis nav radījis būtisku pieteicējas tiesību aizskārumu. Proti, lēmuma pieņemšana četru mēnešu laikā nav ietekmējusi pieteicējas tiesības vērsties tiesā.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka nav konstatējami būtiski procesuāli pārkāpumi, kas varētu ietekmēt konkrētās lietas iznākumu.

[12] Ņemot vērā šajā spriedumā minēto, tiesa atzīst, ka atteikums izmaksāt zaudējumu atlīdzinājumu ir tiesisks, bet pieteikums noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 64.panta otro un ceturto daļu, 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Maltas nami" prasījumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei atmaksāt zaudējumus Ls 350733,54 apmērā.

Spriedumu šajā daļā var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Izbeigt tiesvedību SIA „Maltas nami" sūdzībā par Rīgas domes 2009.gada 16.jūnija lēmuma Nr.5575 atzīšanu par prettiesisku, ar kuru pagarināts lēmuma par zaudējumu atlīdzinājumu izdošanas termiņš līdz 2009.gada 2.augustam.

Spriedums šajā daļā nav pārsūdzams.

Tiesnese /paraksts/ D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2011. gada 5.maijā